DÉPOT LÉGAL

LE DIRECTEUR GERANT

SỐ 228 NĂM THỨ BA NGÀY 2 THÁNG 10 NĂM KỶ-TỴ TỨC NGÀY THỨ BẢY 2 NOVEMBRE 1929 MỖI SỐ 5 XU

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm [illegible]	[illegible]
Sáu tháng [illegible]	[illegible]
Ba tháng [illegible]	[illegible]

Mua báo phải trả tiền trước. Thư và mandat gởi cho M. TRẦN ĐÌNH-PHIÊN. Ai đăng quảng cáo việc riêng xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

敲民

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Chủ-nhiệm kiêm Chủ bút
HUỲNH-THÚC-KHÁNG

Quản-lý
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Báo-quán
Đường Đông-Ba, Huế

Giây thép nói số 43
Giây thép: TIẾNG-DÂN — Huế

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 11773

> Hễ trong các pháp-đình mà vẫn còn lòng tư-vị về chính-trị, thì công-lý không thể nào xuất hiện được.
>
> (Guizot)

HÌNH LUẬT XƯA VÀ THỜI ĐẠI NAY

(Tiếp theo và hết)

Bài trước đã nói nếu đem cái án của Hội-đồng Đề-hình vừa kết cho đảng-nhân Việt-Nam Quốc-dân đảng, mà so sánh với điều 223 của luật Gia-long, thì ai cũng thấy rằng Hội-đồng Đề-hình đối với tội nhân có khoan hơn luật Gia-long; nhưng nếu ta xét về tánh chất sự âm mưu hồi xưa và các cuộc « phiến-loạn » ngày nay, thì tuy vẫn đồng một tội danh mà thật ra thì khác nhau nhiều lắm.

Muốn rõ nguyên nhân cùng tâm lý sự khác nhau đó, trước hãy xét điều 223 trong luật Gia-long thuở nay đem ra xử những vụ gì:

a) Án ông Nguyễn-Thành.— Ông Nguyễn-Thành là một vị khai quốc công thần đời Gia-long, vì người con có một câu thơ « thử hồi nhược đắc sơn trung tể, tá ngã kinh luân chuyển hóa cơ » (nghĩa là lúc giờ ước được một ông tướng núi ra mà giúp, đặng xoay chuyển cơ trời lại) mà những bọn đua nịnh nhân đó thêu dệt, thành cái án trọng hình.

b) Án ông Cao-bá Quát.— Ông làm quan sư cho Lê duy Cự mưu khôi phục nhà Lê; việc hỏng mà bị án tộc tru.

c) Án nghịch Khôi cùng Nòng văn Vân, thì đã làm giặc bị thất bại mà bà con cả họ phải tru di.

Trong mấy án đó duy có cái án ông Nguyễn-Thành thì thật là oan, không có chứng cớ gì, chỉ lấy một câu thơ của người con mà buộc tội nặng một vị công hãn, để một cái ô điểm trên lịch sử. Ai nghe đến cũng lấy làm tức. Còn mấy vụ kia, thì những người âm mưu khởi nguỵ, vẫn ôm một cái tư tưởng đỡ vương định bá, đổi họ thay triều, chính mình họ cũng đã tự biết cái kiết cuộc « Thành thì vua, thua thì giặc », mà đã là giặc thì tất không tránh khỏi cái thảm tộc tru đó. Xem như những câu: « Nên thì ta ăn tiệc chín vạc, không nên thì chín vạc nấu đầu ta » (thành tắc cửu đỉnh thực, bất thành tắc cửu đỉnh phanh 成則九鼎食, 不成則九鼎烹). « Ngày nay hóa nhà làm nước cũng tự mãy, mà rủi có tan nhà giết mình cũng tự mãy » (kim nhựt hóa gia vi quốc diệc do nhữ, phá gia vong khu diệc do nhữ. 今日化家爲國亦由汝, 破家亡軀亦由汝), v. v.. thì biết những cuộc âm mưu về thời đại đó thuần là tâm lý đỡ vương phù quí về một nhà một họ, nên thì họ được sang giàu, làm chủ cả nước, không nên thì máu trôi cả họ, người ta vẫn cho là cố nhiên. Nói tóm cuộc âm mưu ngày xưa, không có dính gì đến nhân quần xã hội. Giáp ngã xuống, Ất trồi lên, chẳng qua hai nhà chém giết lẫn nhau, cũng là tâm lý riêng mà về cuộc sinh tồn của quốc dân, người chủ động không để ý gì đến. Ấy tâm lý và nguyên nhân những cuộc âm mưu ngày xưa là thế, nên dùng điều luật thảm khốc trên mà đối đãi cũng thường thấy luôn.

Tình thế ngày nay thì khác hẳn. Kia ở các nước Âu-tây nhân quyền phát đạt đã sớm, mà chánh thể chuyên chế không thể sống còn được; đối với những việc dân tộc cạnh tranh, chánh trị cải cách, không những không cho là đồng bội nghịch mà xem như là tâm lý tự vệ chung của loài người. Người Mỹ chống nước Anh mà mưu cuộc độc lập thì người Pháp ra sức tán trợ người Mỹ cho thành công; đảng cách mạng Trung-hoa cự với Mãn-thanh thì các nước liệt cường cũng công nhận như hai nước đánh nhau mà không cho đảng ấy là bọn trộm cướp. Đó là đối với nước ngoài, còn ở trong nước thì những cuộc chánh trị phản kháng xảy ra luôn luôn mà dẫu có kẻ phạm tội công đó, thì đã có cái luật « quốc sự phạm » đối đãi một cách đặc biệt khác hẳn những tội trộm cướp thường kia. (Nước Anh trước lại dung người quốc sự phạm [illegible]) Hình luật như thế, dẫu ai cũng phục.

Nước Nam ta thuộc dưới quyền bảo hộ nước Pháp ba bốn mươi năm về trước mà có cuộc « bái ngoại, cần vương » v. v.. là theo lối học thuyết trung quân ngày xưa; chớ từ vài ba mươi năm lại đây thì những cuộc biến động, không nói chính đáng cũng không, phần nhiều là bởi cái phong triều dân tộc cạnh tranh chung trên thế giới ngày nay, kích thích xúc động đến cái tâm lý sinh tồn tự vệ mà tự nhiên nảy ra những lớp tuồng như thế, chớ không phải cái tâm lý tranh ngôi đánh vị, định bá đỡ vương về một nhà một họ như ngày xưa. Nguyên nhân những cuộc âm mưu ngày xưa và những việc phiến loạn ngày nay khác nhau như vậy. Thế thì lấy luật âm mưu ngày xưa mà đối với cuộc biến động ngày nay, thấy rõ rằng không thích hợp.

Nói tóm lại những chuyện âm mưu ngày xưa là xuất tự dã tâm một nhà một họ, mà những cuộc dân tộc cạnh tranh ngày nay là xuất tự lòng tự vệ trong cuộc sinh hoạt chung cả loài người. Hai đường khác nhau như thế, tưởng nhà đại chánh trị đối với vấn đề hình pháp nầy tất nhiên phải cân lượng cẩn thận, từng người từng việc, mà đối đãi cho hợp với tình thế, trước là để tiêu cái ác cảm trong người Pháp người Nam, sau là gây một cái bảo chướng vững bền trong cuộc trị an sau nầy. Đó chính là bản ý của kẻ viết bài nầy vậy.

Minh viên

VẠN-VẬN

Đi đường xa

Ngẩng mặt trông ra dăm dặm trường,
Ngàn trùng che kín chốn quê hương;
Mấy chồm mây bạc tan rồi hợp,
Một mối tơ lòng vấn lại vương.
Nước cả mơ màng cơn mộng tỉnh,
Quê người dầu dãi bước phong sương!
Kia xem cảng cỏ buồn không nhỉ?
Nhân loại vì đâu kiếp đoạn trường!

Ái-Quần

Sống

Tạo-hóa sinh ra cái giống người,
Phải chăng cái sống để mà chơi.
Trăm năm ước những giàu sang mãi;
Trọn kiếp cầu cho mạnh khỏe hoài.
Nay bỗ mai thung vinh đã lắm;
Vào lòn ra cúi thọ càng dài.
Phong lưu phú quí ai bì được?
Sống lấy thân mình chết mặc ai!!

Chết

Ủy á! cái chết chẳng chừa ai!
Chết cả ông già cả bọn trẻ.
Nắm đất một vùng trăng vằn gió;
Cỏ đời muôn kiếp tiếng còn phơi.
Sơn hà thành quách hồn đi lại,
Phú quí công danh chuyện khóc cười.
Tỉnh giấc Nam Kha thì mới biết,
Đừng bêu trò xấu để bia đời.

T. c. H.

Hãy xem mục « GIA-ĐÌNH-GIÁO-DỤC » ở trương ba, vì cha mẹ, anh chị, ai có con em mà muốn cho nó nên người thì tự mình phải biết cách gạy nó từ thuở còn nhỏ.

ÁN BẠC GIẢY GIẢ

Ấy là một bản trinh thám tiểu thuyết đã đăng trong báo Tiếng dân lúc mới ra đời. Song vì tờ báo lính tính, thỉnh thoảng lại mất một vài số, làm mất nửa thú của độc giả, nên nay Bản quán in thành sách, chia làm hai quyển (quyển thượng và quyển hạ) mỗi quyển giá 0$,15.

Ngài nào muốn mua xin hỏi tại Bản quán và các nhà đại-lý của Bản quán. Ở xa xin gởi thêm tiền cước 0$,13. Nếu mua hai quyển trở lên thì thêm cước mỗi quyển 0$ 03.

T. D.

THƯỜNG THỨC

THỂ-LỆ LẬP CÔNG-TY THƯƠNG-MẠI

Cổ-phần lưỡng-hiệp Công ty.

(Tiếp theo)

Hội đồng kiểm sát. — Ban kiểm sát, sau khi được đại hội đồng đặt lên, phải nhóm lại để xét công việc quản-lý làm đến lúc đó có đúng pháp luật thương mãi và có gì sai với điều lệ công-ty không; phải xét số vốn định trước đã có kỹ đủ rồi chưa, số tiền định góp trước đã góp đủ chưa, tờ khai của quản-lý về hai việc đó có đích thực không v. v.

Hội-đồng kiểm-sát cũng có một viên hội trưởng và một viên thư-ký; mỗi lần nhóm về việc gì cũng phải làm biên bản.

Sau khi đại-hội-đồng thành lập 20 hoặc 25 ngày, quản lý phải trình sở văn tự tờ biên bản của kỳ hội đồng đó và một bản điều lệ công ty.

Cũng trong tháng công ty thành lập đó, Quản-lý hay viên lục sự phải trích lục điều lệ đăng lên quan báo (xem lại hai công ty trên).

Quản-lý còn phải khai tại sở văn tự rằng công ty đã thành lập, (déclaration d'existence), và phải đính theo tờ khai đó một bản điều lệ, một tờ quan báo có đăng bài trích lục điều lệ công ty và thường thường lại có bản kê những văn đề quyết nghị của hội đồng đã thành lập.

Cổ phiếu (titres d'actions). — Khi công-ty thành lập rồi, người quản lý phải làm những cổ phiếu nhứt định (titres définitifs) để đổi lại những tờ biên lai nhận bạc khi trước hay là những cổ phiếu tạm.

Cổ phiếu nhứt định, cũng như cổ phiếu tạm và biên lai phải cắt ở trong sổ răng-cưa (à souche) ra. Quản-lý chỉ đổi cổ phiếu nhứt định cho những cổ đông đã đóng đủ tiền kỳ vào hội rồi; nếu người nào chưa nộp đủ thì chỉ lấy cổ phiếu tạm thôi.

Cổ phiếu nhứt định phải in bằng thứ giấy cho tốt đặng để lâu năm khỏi rách.

Cổ-phiếu phải nói rõ:

1) Diễm-danh công ty,
2) Chiếu bái,
3. Công-ty là cổ phần lưỡng hiệp công ty,
4) Tư bản công ty,
5. Số cổ phần,
6) Số bạc mỗi cổ phần,
7. Số bạc góp trước của mỗi cổ phần,
8. Tên người Lục sự đã nhận điều lệ và ngày tháng,
9. Hội sở chánh công ty,
10. Số thứ tự,
11) Ngày tháng cổ phiếu nhứt định (ngày kẻ cổ phiếu).

Những cổ phần sang lập (parts de fondateurs) cũng như thế, chỉ không đề giá.

Cổ phiếu nhứt định làm xong, quản lý và một người có chức trong ban kiểm sát kẻ tên và đề ngày tháng khi kẻ. Song trước khi kẻ tên, phải đưa sở Văn-tự đóng tem (timbres).

Đóng tem có hai cách.

Một là mỗi lần trả tiền thì đóng tem (timbre au comptant), hai là thuê (timbre par abonnement) từ ngày công-ty thành lập đến hết hạn. Mỗi năm cứ vốn công ty 10 000$00 thì phải trả 5$00 thuế tem, mà trả làm 4 qui, ba tháng trả một lần.

Trước khi cổ phiếu làm xong thì chưa có thuế tem. Lại phải trả một thứ thuế gọi là taxe de transmission cũng tính theo vốn công-ty, song lại trừ phần góp của Quản-lý mà rồi lấy 20%, cứ mỗi năm trả làm 4 qui như trên.

Cổ phiếu có 2 thứ:

1. Cổ phiếu có xưng tên người cổ đông (titre nominatif),

2. Cổ phiếu vô danh (titre au porteur).

Cổ phiếu có xưng tên. — Người cổ đông nào muốn bán lại cho người khác thì phải có tờ khai tại công ty (déclaration de transfer); phải khai tên, họ và chỗ ở người bán và người mua, để công ty ghi vào sổ, Quản-lý và một viên kiểm sát phải ghi trên tờ cổ phiếu rằng đã bán lại cho... (cédé à M.... X.) để ngày và ký tên; rồi khai tại sở văn tự để nộp thuế (mỗi cổ phiếu 0$20). Phí tổn đó người bán hay người mua phải trả cho công ty.

Nếu mất thì công ty làm bản khác (duplicata), song người làm mất phải chịu phí tổn.

Cổ phiếu vô danh. — Thứ cổ phiếu nầy bán mua có dễ hơn.

Người bán chỉ đưa lại cho người mua là đủ (hay là người bán làm giấy cho người mua cầm, chớ công ty không can thiệp đến). Nếu bị mất đi thì khó khăn hơn nhiều. Thường phải nhờ thầy kiện làm giấy mực mới được.

Những người cổ đông chung vốn bằng hàng hóa, một nhà buôn, một sở nhà, một bộ máy hay là một kỹ nghệ, thì quá hạn 2 năm, kể từ ngày công ty thành lập, mới được lãnh cổ phiếu nhứt định, vì pháp luật buộc những cổ phiếu ấy phải để tại hội sở trong 2 năm, quá hạng ấy mới được bán mua như thường. Những cổ phiếu do khi vào phát cho cổ-đông mới phải chịu thuế tem cho nhà nước.

(Còn nữa)

P. T.

CHUYỆN HAY

Cái ma lực của lòng nhiệt-thành

Ông Thân Bao-Tư người nước Sở, lúc nước Sở bị nước Ngô đánh, ông ta đi sang Tần cầu cứu, đứng dựa sân vua Tần mà khóc ba ngày ba đêm. Vua Tần cảm lòng trung thành, phát binh giúp nước Sở. Chuyện do người Tàu truyền làm sự xuất sắc thuở nay ít có.

Nước Mỹ trong khoảng Nam-Bắc đánh nhau, có một người phạm quân luật, sắp bị tử hình. Người vợ buồn rầu, lo phương cứu chồng mà không biết làm sao, hoảng hốt nóng nảy gần phát điên, bỗng đứa con chỏ tới cửa dinh Tổng-Thống mà xin tha tội cho chồng. Dương lúc bấy giờ, việc quân khẩn cấp, trước cửa dinh Tổng Thống Lâm-khẩu vô vào người ra đông đúc như chợ, không kẻ nào bỏ mà vào được. Người vợ ấy [illegible] đó ôm con đứng [illegible], ba ngày ba đêm. Cái kỷ xử tôi của người chồng đã gần đến thì tong nâng lại cùng công sắt lắm. Đến đêm thứ tư, nàng không đợi truyền bảo lên dẫy cửa mà vào, gõ nơi cửa phòng: ông Lâm khẩu không rỗ việc gì, tưởng rằng việc công nhiều quá, không thể tiếp liền được, bảy thong thả ra ngoài vườn do mà chờ mở cửa đã. Thoạt nghe tiếng đứa con khóc, ông bảo người hầu ra xem. Người hầu ở sự dẫn dưới vào trình lại với ông. Ông [illegible] kêu vào và [illegible] cả tâm sự. Nàng ấy khóc kể, tình thương nỗi khổ thảm thiết trăm chiều. Ông Lâm khẩu động lòng [illegible], tức thì viết tờ xá trạng đưa cho nàng. Trên tờ trạng ấy, có nhiều giọt nước mắt còn đang ướt.

Xem đó thì biết rằng kẻ có lòng nhiệt thành [illegible] mà lòng [illegible] thành đến cực điểm thì ta có [illegible] được mọi người, dầu đế-vương cũng vậy.

Hay chuyện

HỌC THUYẾT

THUYẾT DÂN-ƯỚC CỦA LƯ-THOA

Ký-giả xin trần tư qua những yếu điểm của thuyết Dân-Ước trước đã, sau sẽ gia mấy thiển phê-bình; làm như thế là cốt để ý-tứ được liên-quan với nhau. Trong phần thứ nhứt, ký-giả thay cho Lư-Thoa mà tóm tắt thuyết Dân-Ước, vì chỉ quen tàng phần ấy chỉ thoát được cái nghĩa của bộ sách Dân ước ra, chớ không phải là ý giải riêng của ký giả.

I — Xã-hội khế-ước

Lúc nguyên thủy, nhân loại ở [illegible] người đều sinh hoạt trong vòng cá-nhân, ngoài cái công lệ tự tồn ra thì không có pháp luật phong kỷ gì ràng buộc cả. Ai nấy cũng dùng lực lượng cá-nhân mình, chi phối ngoại giới mà sinh-hoạt; cái gì đủ sức làm được là làm, không có giới-hạn gì khác ngoài cần, không cần tư hồi thử làm thế là trái với nghĩa vụ mình hoặc xâm phạm đến quyền lợi người không. Đến ngày nay thì không như vậy nữa. Người đời nay sinh hoạt không phải cô-đơn rời rạc như xưa, mà họ lập thành những quốc-gia, xã-hội (1). Hành-động họ không chỉ bị một mình cái hân-hãng tự-tồn xúc kích; họ lại tận lực làm sao cho khỏi trái với pháp-luật phong-kỷ, nhân thế mà cái « tự-do thiên nhiên » đã tiêu-tán trăm-một mất. Người đời nay không ai là tránh ra ngoài phạm-vi của những xã-hội quan-hệ được; người nọ, đối với người kia thế tất phải có những quan hệ nhất định.

Ở trên vũ trụ này, một sự-kiện gì mà được vĩnh-cửu thì *thế nào cũng phải hợp với chính-lý*; vậy cái chân-lý cơ-sở (base de légitimité) của tình-trạng xã-hội ở đâu?

Gốc ở cường-quyền chăng? Không! Cường-quyền là một cái lực lượng hữu hình, không thể chi-phối tinh thần được. Vả chăng, người sinh ra được hoàn-toàn tự-do; sở dĩ chịu pháp kỷ cai-quản là vì làm như thế có lợi cho mình và đúng với nguyện-vọng của mình; mà tuân-phụng theo cường-quyền thì chỉ vì tình-thế bức-xúc, chớ không phải xuất ở bản-chí. Nếu cường-quyền mà đúng với *chính-lý*, thì sở ra thế nào? Ta bị cường-bức mà phải phục-tùng nhất-đán ta đủ sức chống lại thì hành-động ta vẫn *chính-đáng*. Như vậy, ai cũng xoay xở ngược xuôi được gây nên thế-lực của mình mà nghĩa vụ và quyền-lợi không biết nơi nào vào đường nào nữa.

Gốc ở cá-độ nô-lệ chăng? Cũng không phải! Một cá-nhân còn có [illegible] vì kẻ tự-do mà bán chi tự-do [illegible] nhà phú hộ, chớ nói đến nhân dân cả một nước [illegible] vô lý. Xưa nay, các vì đế vương thường chiếm lấy của cải [illegible]

(Xem tiếp [illegible] trang [illegible])

(1) [illegible] quốc gia và xã hội là một.

ANNAM LỊCH SỰ
HẢY NÊN
HÚT THUỐC LÁ JOB

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUẾ

Xin hỏi

Quảy số có phải thuộc về cờ bạc không? Giữa thành phố mà mở ra cuộc xổ số có trái với pháp luật không?

Lâu nay bọn khách trú có mở ra hai tiệm quảy số tại đường Gia-Long. Bày ra những đồ trẻ hoa để lừa gạt bọn dân ngu mà lấy tiền không phải ít. Dân đã nhiều không thấy sự hại cho mình mà ngày đêm tấp nập rủ nhau vào chơi mãi đã đành. Cớ những nhà trách nhiệm cũng không thấy mối hại cho dân do sao mà cứ để cho bọn khách trú vô nghề nghiệp đó được tự do như thế? X. X.

THANH-HÓA

(HA-TRUNG)

Vì đâu nên nỗi?

Năm nay từ đầu tháng sáu ta mưa lụt kể liền. Về hạt Hatrung tổng Ngọ xã vụ mùa năm nay thiệt hại nhiều lắm.

Tổng nay gồm thế ba mặt núi bọc, dân cư mười bảy làng mà mười bốn làng chung một cánh đồng trấp. Hễ đến mùa mưa nước lũ đổ xuống ngập đồng, lại thêm nước sông Lèn tự giữa. Nên xưa có làm cái cống gọi là Đường-Du (giáp địa Ninh-thôn) chảy thẳng ra sông Chiếu-bạch, vào sông Cờ rồi tuốt xuống bể; cho dân tiêu lụt tất mau. Năm nay cống Đường-Du bị làng Ninh-thôn lấp nên nước không đường tiêu lụt bị ngăm cả.

Nghe dân 14 làng đã làm đơn kêu cùng quan trên mà tới nay cống Đường-Du vẫn cứ lấp. Dân tổng Ngọ xã lấy làm thất vọng.

Dân nhà quê ăn nhờ nơi đám lúa, rất khoai, mà cam vì cái cống Đường Du bị làng Ninh thôn lấp mà bao nhiêu hoa lợi đến đi đời nhà ma. Nghĩ có khổ không? Thế mà dân đã nhiều lần kêu mà không ai xét đến. Nghĩ có chán không? Dân

(THANH-GIA)

Cái thói gì xấu vậy?

Ở [illegible] Lê-văn-Lương cuết giả có trình Lý-trưởng là Lê-văn-Đương và Hương-kiểm là Lê-văn Kỉnh để về chôn. Nhưng họ đòi tiền mới cho chôn, không thì trình quan, cho nên dân phải để dùng dằng....

Già thì chết, chết thì chôn là lẽ tự nhiên, thế mà ở nơi thôn quê còn bị nhiều điều ngăn trở. Gàng ma lại mà kiếm tiền, thừa nhân chi nguy, cái thói gì mà xấu đến thế?

Đi chơi lai cảo

VINH

ĐỔI CHỖ

Hiệu chụp ảnh **Trần-đình-Quán ở Vinh,** khi trước ngang nhà Banque Pháp-Hoa ngân-hàng. Đến ngày **mồng một tháng mười ta tức ngày 1er Novembre 1929** thì dọn lại chỗ khác, cách chỗ cũ độ 200 thước, cũng còn **đường la gare (Avenue Maréchal Foch Vinh** gần nhà in Châu-Tịnh công-ty)

NGHỆ-AN

(NGHĨA ĐÀN)

Cái khổ người chết mà còn phải chịu thuế

Làng Hưu-lập chúng tôi, thuộc tổng Nghĩa-hưng, huyện Nghĩa đàn, mấy năm trước vẫn chịu đinh sưu là 80 tên. Đến Bảo-Đại nguyên niên làng chúng tôi bị thiên tai và địch khí giết 37 tên đinh trung và 27 người đàn bà và con nít. Chúng tôi thấy vậy bỏ chạy vào núi xanh mà lánh nạn, bỏ cả nhà cửa tài sản và người chết chôn nghênh ngang. Quan địa phương nghe tin, đưa binh và tới đến thiêu đốt tất cả nhà cửa, tài sản và người chết. Đến khi bình tĩnh chúng tôi trở về làng, lo làm nhà cửa lại. Sắp đặt chỗ ăn ở xong, chúng tôi có đến quan địa-phương xin trừ sưu thuế 37 người đinh tráng chết vừa nói trên. Quan lại rầy rồi bảo chúng tôi rằng: « Bay về đem tên bảy ba vào đăng đủ số 80 người như cũ ».

Ôi! làng chúng tôi không có dân ngụ cư, mà không lẽ đàn bà con nít cũng bắt chịu sưu! Trẻ thì chưa [illegible] là 52 người mà phải chịu sưu đến 80 người lấy đâu mà chịu [illegible] chạy ngược chạy xuôi mà không có bụng kia mà!!

Hào mục và dân làng Hưu lập lai cảo

L. T. S. Nhà nước đã định tuổi sinh tử dân đinh cho được đích thực ai đến tuổi thì tương vào ai chết thì đã xổ đi. Thế mà phủ huyện còn ép dân gian chịu thuế ngạch không như câu chuyện ở làng Hưu lập trên kia thì dân lấy đâu mà chịu cho nổi? Nghĩ có khổ không?

(ANH-SƠN)

Câu chuyện « phá đền »

Ở làng Dương long, thuộc về tổng Đăng sơn, phủ Anh sơn, tỉnh Nghệ an, mới xảy ra một việc « phá đền »:

Nguyên đêm 24 rạng ngày 25 tháng 8 ta, đương nửa đêm nghe người làng nổ hoan rằng: « Ai phá đền thờ đức thành Hành phong, Hành võ 7 ». Dân trong làng nghe, ai nấy cũng tấp nập chạy đến chỗ đền xem (đền ấy cách làng chừng nửa cây số), thì thấy trong đền những đồ tế khí, nào bương ản, gươm giáo, binh bương, chân đèn, đều bị hủy hoại tan tác cả. Sáng ngày 25 lang có đòi bốn người khả nghi về việc đó là H. T. H. Q. H. Đ. M. T. ra hỏi, thì họ nói rằng không can dự đến, nhưng vì nhà ở gần nên chạy đến trước mà thôi. Làng cũng đương phân vân chưa biết ai là thủ phạm, nên có làm tờ trình quan dẫu dưới câu chuyện và có nói rằng hễ khi nào tham xét được thủ phạm thì sẽ bẩm cáp.

Nghe dân thấy cai tổng Đăng sơn là Ng. tr. Kh. đã làm tờ trình quan rằng việc đó xảy ra là do mấy người nói trên và có quan hệ đến quốc sự, vì có biết chữ và có xem báo! Hiện quan Phủ đã bắt giam bốn người kia tại phủ rồi, chưa biết việc này quan sẽ xét xử ra sao.

Đông Hồ

QUẢNG-TRỊ

Ông Ngô đức Diễn bị giả vào Quảng trị

Ông Ngô-đức-Diễn, bị bắt ở xứ Lê-văn-Lương cuết giả có trình Lý-trưởng là Lê-văn-Đương và Hương-kiểm là Lê-văn Kỉnh để về chôn. Nhưng họ đòi tiền mới cho chôn, không thì trình quan, cho nên dân phải để dùng dằng....

Giả thì chết, chết thì chôn là lẽ tự nhiên, thế mà ở nơi thôn quê còn bị nhiều điều ngăn trở. Gàng ma lại mà kiếm tiền, thừa nhân chi nguy, cái thói gì mà xấu đến thế?

Đi chơi lai cảo

VINH

ĐỔI CHỖ

Hiệu chụp ảnh **Trần-đình-Quán ở Vinh,** khi trước ngang nhà Banque Pháp-Hoa ngân-hàng. Đến ngày **mồng một tháng mười ta tức ngày 1er Novembre 1929** thì dọn lại chỗ khác, cách chỗ cũ độ 200 thước, cũng còn **đường la gare (Avenue Maréchal Foch Vinh** gần nhà in Châu-Tịnh công-ty)

NGHỆ-AN

(NGHĨA ĐÀN)

Cái khổ người chết mà còn phải chịu thuế

Làng Hưu-lập chúng tôi, thuộc tổng Nghĩa-hưng, huyện Nghĩa đàn, mấy năm trước vẫn chịu đinh sưu là 80 tên. Đến Bảo-Đại nguyên niên làng chúng tôi bị thiên tai và địch khí giết 37 tên đinh trung và 27 người đàn bà và con nít. Chúng tôi thấy vậy bỏ chạy vào núi xanh mà lánh nạn, bỏ cả nhà cửa tài sản và người chết chôn nghênh ngang. Quan địa phương nghe tin, đưa binh và tới đến thiêu đốt tất cả nhà cửa, tài sản và người chết. Đến khi bình tĩnh chúng tôi trở về làng, lo làm nhà cửa lại. Sắp đặt chỗ ăn ở xong, chúng tôi có đến quan địa-phương xin trừ sưu thuế 37 người đinh tráng chết vừa nói trên. Quan lại rầy rồi bảo chúng tôi rằng: « Bay về đem tên bảy ba vào đăng đủ số 80 người như cũ ».

Ôi! làng chúng tôi không có dân ngụ cư, mà không lẽ đàn bà con nít cũng bắt chịu sưu! Trẻ thì chưa [illegible] là 52 người mà phải chịu sưu đến 80 người lấy đâu mà chịu [illegible] chạy ngược chạy xuôi mà không có bụng kia mà!!

Hào mục và dân làng Hưu lập lai cảo

L. T. S. Nhà nước đã định tuổi sinh tử dân đinh cho được đích thực ai đến tuổi thì tương vào ai chết thì đã xổ đi. Thế mà phủ huyện còn ép dân gian chịu thuế ngạch không như câu chuyện ở làng Hưu lập trên kia thì dân lấy đâu mà chịu cho nổi? Nghĩ có khổ không?

(ANH-SƠN)

Câu chuyện « phá đền »

Ở làng Dương long, thuộc về tổng Đăng sơn, phủ Anh sơn, tỉnh Nghệ an, mới xảy ra một việc « phá đền »:

Nguyên đêm 24 rạng ngày 25 tháng 8 ta, đương nửa đêm nghe người làng nổ hoan rằng: « Ai phá đền thờ đức thành Hành phong, Hành võ 7 ». Dân trong làng nghe, ai nấy cũng tấp nập chạy đến chỗ đền xem (đền ấy cách làng chừng nửa cây số), thì thấy trong đền những đồ tế khí, nào bương ản, gươm giáo, binh bương, chân đèn, đều bị hủy hoại tan tác cả. Sáng ngày 25 lang có đòi bốn người khả nghi về việc đó là H. T. H. Q. H. Đ. M. T. ra hỏi, thì họ nói rằng không can dự đến, nhưng vì nhà ở gần nên chạy đến trước mà thôi. Làng cũng đương phân vân chưa biết ai là thủ phạm, nên có làm tờ trình quan dẫu dưới câu chuyện và có nói rằng hễ khi nào tham xét được thủ phạm thì sẽ bẩm cáp.

Nghe dân thấy cai tổng Đăng sơn là Ng. tr. Kh. đã làm tờ trình quan rằng việc đó xảy ra là do mấy người nói trên và có quan hệ đến quốc sự, vì có biết chữ và có xem báo! Hiện quan Phủ đã bắt giam bốn người kia tại phủ rồi, chưa biết việc này quan sẽ xét xử ra sao.

Đông Hồ

QUẢNG-TRỊ

Ông Ngô đức Diễn bị giả vào Quảng trị

Ông Ngô-đức-Diễn, bị bắt ở xứ Lê-văn-Lương cuết giả có trình Lý-trưởng là Lê-văn-Đương và Hương-kiểm là Lê-văn Kỉnh để về chôn. Nhưng họ đòi tiền mới cho chôn, không thì trình quan, cho nên dân phải để dùng dằng....

Giả thì chết, chết thì chôn là lẽ tự nhiên, thế mà ở nơi thôn quê còn bị nhiều điều ngăn trở. Gàng ma lại mà kiếm tiền, thừa nhân chi nguy, cái thói gì mà xấu đến thế?

Đi chơi lai cảo

VINH

ĐỔI CHỖ

Hiệu chụp ảnh **Trần-đình-Quán ở Vinh,** khi trước ngang nhà Banque Pháp-Hoa ngân-hàng. Đến ngày **mồng một tháng mười ta tức ngày 1er Novembre 1929** thì dọn lại chỗ khác, cách chỗ cũ độ 200 thước, cũng còn **đường la gare (Avenue Maréchal Foch Vinh** gần nhà in Châu-Tịnh công-ty)

NGHỆ-AN

(NGHĨA ĐÀN)

Cái khổ người chết mà còn phải chịu thuế

Làng Hưu-lập chúng tôi, thuộc tổng Nghĩa-hưng, huyện Nghĩa đàn, mấy năm trước vẫn chịu đinh sưu là 80 tên. Đến Bảo-Đại nguyên niên làng chúng tôi bị thiên tai và địch khí giết 37 tên đinh trung và 27 người đàn bà và con nít. Chúng tôi thấy vậy bỏ chạy vào núi xanh mà lánh nạn, bỏ cả nhà cửa tài sản và người chết chôn nghênh ngang. Quan địa phương nghe tin, đưa binh và tới đến thiêu đốt tất cả nhà cửa, tài sản và người chết. Đến khi bình tĩnh chúng tôi trở về làng, lo làm nhà cửa lại. Sắp đặt chỗ ăn ở xong, chúng tôi có đến quan địa-phương xin trừ sưu thuế 37 người đinh tráng chết vừa nói trên. Quan lại rầy rồi bảo chúng tôi rằng: « Bay về đem tên bảy ba vào đăng đủ số 80 người như cũ ».

Ôi! làng chúng tôi không có dân ngụ cư, mà không lẽ đàn bà con nít cũng bắt chịu sưu! Trẻ thì chưa [illegible] là 52 người mà phải chịu sưu đến 80 người lấy đâu mà chịu [illegible] chạy ngược chạy xuôi mà không có bụng kia mà!!

Hào mục và dân làng Hưu lập lai cảo

L. T. S. Nhà nước đã định tuổi sinh tử dân đinh cho được đích thực ai đến tuổi thì tương vào ai chết thì đã xổ đi. Thế mà phủ huyện còn ép dân gian chịu thuế ngạch không như câu chuyện ở làng Hưu lập trên kia thì dân lấy đâu mà chịu cho nổi? Nghĩ có khổ không?

(ANH-SƠN)

Câu chuyện « phá đền »

Ở làng Dương long, thuộc về tổng Đăng sơn, phủ Anh sơn, tỉnh Nghệ an, mới xảy ra một việc « phá đền »:

Nguyên đêm 24 rạng ngày 25 tháng 8 ta, đương nửa đêm nghe người làng nổ hoan rằng: « Ai phá đền thờ đức thành Hành phong, Hành võ 7 ». Dân trong làng nghe, ai nấy cũng tấp nập chạy đến chỗ đền xem (đền ấy cách làng chừng nửa cây số), thì thấy trong đền những đồ tế khí, nào bương ản, gươm giáo, binh bương, chân đèn, đều bị hủy hoại tan tác cả. Sáng ngày 25 lang có đòi bốn người khả nghi về việc đó là H. T. H. Q. H. Đ. M. T. ra hỏi, thì họ nói rằng không can dự đến, nhưng vì nhà ở gần nên chạy đến trước mà thôi. Làng cũng đương phân vân chưa biết ai là thủ phạm, nên có làm tờ trình quan dẫu dưới câu chuyện và có nói rằng hễ khi nào tham xét được thủ phạm thì sẽ bẩm cáp.

Nghe dân thấy cai tổng Đăng sơn là Ng. tr. Kh. đã làm tờ trình quan rằng việc đó xảy ra là do mấy người nói trên và có quan hệ đến quốc sự, vì có biết chữ và có xem báo! Hiện quan Phủ đã bắt giam bốn người kia tại phủ rồi, chưa biết việc này quan sẽ xét xử ra sao.

Đông Hồ

QUẢNG-TRỊ

Ông Ngô đức Diễn bị giả vào Quảng trị

Ông Ngô-đức-Diễn, bị bắt ở xứ

án tại Vinh, hôm 19 Octobre đã giải vào Quảng-trị. Hiện hay còn giam tại đề lao, không biết có phải đi Lao-Bảo không và không biết lúc nào đi.

Lại hiện ở Quảng trị có 40 người đã bị kết án, còn bị giam ở Lao.

N. M.

BẮC-KỲ

HÀ-NỘI

Một tờ báo mới

Ngày 1er novembre tại Hanoi đã có một tờ báo Quốc-văn ra hằng ngày gọi là « ĐÔNG-PHƯƠNG BÁO ».

Xin có lời chào mừng bạn đồng-nghiệp. T. D.

Đại Hội-đồng Kinh-tế và Tài chính Đông dương

Đại Hội-đồng Kinh-tế và Tài chính Đông dương đã họp để khai mạc kỳ hội đồng thường niên lần thứ nhứt hồi 9 giờ mai ngày 22 octobre 1929 tại diễn đài trường Cao-đẳng Đông-dương còn đường Bobillot Sud. Các đại-biểu Trung, Nam, Bắc-kỳ và Cao-man, Ai-lao đều đến đủ. Về phần Trung kỳ thì viên dân-biểu đã có cử hai ông Nguyễn-Trác và Hà-Đăng ra dự kỳ hội nầy.

Ngoài 79 ông hội viên năm xứ (41 hội viên Tây 38 hội viên Ta) chỉ người nào có giấy phủ Toàn-quyền mời và đại biểu cho các nhà báo Tây, Nam mới được vào dự buổi khai mạc nầy.

Quan Toàn-quyền Pasquier đọc bài diễn văn khai mạc. Bài diễn văn rất dài, ngài đọc ngốt hai tiếng đồng hồ mới xong.

Ngài khởi sự so sánh cái Đại-hội đồng nầy với một hội nghị ở Algérie lập ra từ ba mươi năm nay và đã làm cho xứ ấy được phát đạt. Ngài lại nói Đại-hội đồng nầy lại có vẻ được « tự do » hơn hội nghị ở Algérie vì các hội viên ở đây được tự do hợp tác để mưu đồ cuộc tiến hóa cho xứ Đông-dương, không phân biệt chủng tộc.

Ngài nghiên cứu về việc thương mãi và dẫn mấy số tổng kê để chứng rằng việc thương mãi trong xứ được mỗi năm mỗi phát đạt. Nói về kinh-tế thì ngài có để ý đến sở Trữ gạo thóc ở Đông-dương (Office général du riz), và có nói qua về cách chấn hưng món thổ sản ấy vì chính nó sẽ làm cho xứ Đông dương chiếm một địa vị tối quan trọng trong thị trường thế giới.

Ngài có nói về chế độ đồn điền, về vấn đề nhân công, và các công việc khai thác những mỏ ở Đông dương.

Nói đến đường sá thì ngài có nghiên cứu đến đường quan lộ, đường thủy và đường thiết lộ, ngài cũng để ý đến việc mở mang các hải cảng.

Ngài cũng không quên vấn đề dẫn thủy nhập điền, nghiên cứu cả sự ích lợi cho từng tỉnh, từng xứ và nói sau nầy sẽ chờ các cuộc công thái mà được hành sự dẫn thủy tràng ra trong các xứ Đông dương.

Ngài cũng nói qua việc hàng không.

Ngài lại lưu ý đến vấn đề kỹ nghệ và chuyên môn giáo dục.

Về các thứ thuế thì ngài nói vẫn còn nhiều chỗ khuyết điểm không được lợi cho chính phủ thành phải thêm hai thứ thuế mới: một thứ thuế phụ vào thuế nhập cảng các dầu mỏ và một thứ thuế đánh vào các hội, các công ty thành lập ở Đông-dương.

Về mặt chính trị và cuộc trị an trong xứ thì quan Toàn-quyền có nói rằng khi nào chính phủ cũng hết sức khử trừ một cách quyết liệt không cho những bọn mạo danh cách mạnh mang lốt ái quốc làm rối cuộc trị an; và hết sức tìm cách phòng ngừa sự truyền bá các tư tưởng xấu ở nước khác tràng vào.....

Quan Toàn-quyền đọc xong bài diễn văn liền ra về. Các ông Hội-viên tiếp chân ngài ra xong rồi vào họp lại để bầu chủ tịch.

Bên các ông hội-viên tây thì các ông đại biểu bằng lòng nhượng ông Blanchard, Nam-kỳ, làm chánh chủ-tịch và ông Lecomte, Bắc-kỳ, làm phó chủ tịch. Còn đến khi bầu một phó chủ-tịch thứ hai người Nam, thì lại xảy ra một sự khiếm nhã như sau nầy:

Ba ứng cử thì chỉ có hai ông: ông Bùi-quang-Chiêu, Nam-kỳ, và ông Nguyễn-hữu-Thu, Bắc-kỳ. Ông Thu lấy phiếu đã có in sẵn tên mình mà phát cho các hội viên, ông Chiêu không chịu, xin rút tên ra. Kết quả ông Ng.-hữu-Thu được thắng số.

Hội đồng đã cử ông Bona và ông Phạm-Quỳnh làm thư-ký.

NAM-KỲ

SAI-GON

Bới bếp bãi công

Ngày 12 Octobre vừa rồi bồi bếp ở khách sạn « Saigon Palace » kể có đến non năm mươi người đều không đến làm việc, chỉ trừ có ba người.

Nghe tin ấy thì sở Mật thám có phái người đến điều tra, và đã tìm bắt người cai bồi tên là Sáu tình nghi trong việc bãi công nầy. Cai Sáu hiện bị giam.

Linh Mật thám có tra hỏi mà anh ta không chịu trả lời một tiếng. Họ nghi là cộng sản.

Năm chục người bị bắt

Trong lúc nầy sở Liêm phòng Saigon đương tìm bắt nhiều người tình nghi là đảng viên cộng sản. Bữa 21 Octobre có xe hơi rảo khắp châu thành bắt đến năm mươi người, trong số ấy có mấy người sau nầy: cô Phạm-thị-Ngà, du học ở Pháp về, hiện làm giáo sư trường Huỳnh-văn-Chơ; ông Nguyễn-văn Cồn trợ bút báo Echo-Annamite; ông Trương-tấn-Giám làm bút toán tại một nhà buôn; ông Lê-phú-Thành, con cụ Giải-nguyên Lê-v-Huân vừa từ trần; ông Ng-v-Đồng quê Hà-tĩnh, làm việc tại sở xe lửa ở Nam kỳ.

(Theo T. C. 22-24 Oct.)

CAO MAN

NAM-VANG

Ba chục người bị bắt

Ở Nam-vang từ bữa 21 Octobre đến nay, cò bót đã bắt ba chục

PHÒNG KHÁM BỆNH
Y-sỹ TRẦN-ĐÌNH-NAM
Rue Général Franchet d'Espérey
(Nhà ở trước mặt tiệm Hồng-Hưng cũ)
TOURANE
Kể từ ngày 1er Novembre 1929

HƯNG-YÊN (BẮC-KỲ)

CHUYỆN CHÚ KHÁCH

(Trích báo « Thực Nghiệp » số 18 Octobre và « Nông Công-Thương » số 20 Octobre 1929)

Hôm mới rồi, người cháu gái ông Bang trưởng tên là Cầm, 27 tuổi, đương đưng vui vẻ nói truyện, thì tự nhiên ê lên mấy tiếng rồi ngã lăn xuống đất, người nhà vội vực lên giường thì chân tay đã lạnh giá như đồng, và hai hàm răng đã cắn chặt lại với nhau.

Người vợ vội đem hết mọi thứ dầu xoa cho chồng, nhưng cũng chẳng công hiệu. Sau bà Kỳ Đức đem dầu Khuynh-Diệp đến xoa cho thì thấy M. Cầm bắt hơi mấy cái rồi mở bừng đôi mắt; xoa thêm ti nữa thì đứng giậy, đi lại đã gần được như cũ.

Ấy mới biết dầu Khuynh-Diệp công hiệu là thế.

Trần-Quý lai cảo

HẢO HIỆP VÕ HIỆP

(PHÚC-NHI-MA-TƯ TRINH-THÁM-ÁN)

Dịch-giả: XÀ-TÔC-TỬ

Số 35

CHƯƠNG THỨ MƯỜI MỘT

Cái hầm bí mật phát hiện ra

(Tiếp theo)

Bọn ta nghe bà ta nói mới tỉnh ngộ lại, rõ là bọn ta mấy lúc ở trong cái nhà [illegible] đã xét được cái tung tích của nàng nữ hiệp đó rõ ràng chắc chắn như vậy; những đồ quí báu của Bà tước trong phòng Đa-bảo, không khác gì bày trần ngoài trời, nếu như gặp đứa độc thủ tham tâm thì bao nhiêu đồ báu đó nó chuyển chở đi nơi khác cả mà không ai biết. May sao nàng nữ hiệp Cách Hạn này là hành động một cách thuần tuy nghĩa hiệp, không có ý gì dòm trộm những đồ quí báu đó, nếu không thế nàng lấy trộm tất cả đồ ấy, thì cái nghề ăn đạo, dân có mười bản giả ta lại cũng không thể tra xét cho ra tung tích được.

Bà tước cùng nàng LÊ-CÁCH nghe bản ta nói. Thấy cái phương thức nầy hiện quyết định cái thủ thực tiến hành ở ở thì lấy làm vui mừng, bèn hỏi bản ta: Cách biện pháp thế nào, có thể nói trước cho nghe được không?

Bản ta cười và nói:

Chỉ làm như thế như thế... thì nàng nữ hiệp đó còn chạy đường trời nữa sao?

Nàng LÊ-CÁCH ở tay nói: Đúng thật! đúng thật! Lúc tôi mới ở nhà bước chân ra, lòng còn trí rối, trong lúc vội vàng lật đật, không kịp giao hẹn với người nhà một tiếng gì. Sợ e cha tôi về nhà hỏi tôi mà không ai biết tôi đi đâu mà trả lời thì không khỏi có đều hoảng hốt, khiến cho cha tôi không yên lòng. Nay đã nghe được cái tiếu tức mỹ mãn như thế, tôi xin chịu lỗi không ở đây hầu chuyện lâu được, xin về nhà ngồi yên đặng chờ tin mừng.

Nói rồi đương giậy cáo từ. Bà tước cầm ở lại dùng cơm chiều rồi về về, nhưng nàng nhất định không ở lại, chỉ nói phơi thưa lại với nàng HẢI-ĐỨC rằng ngày nay đang phải việc cần chưa, mà HẢI-ĐỨC nữ sĩ đang cần nghỉ bệnh nên nàng không dám tới làm phiền, xin trở về ngày sẽ có nhịp lại tới hầu chuyện cho được trọn ngày. Vừa nói vừa đi. Bà tước đưa đến ngoài cửa, mời hãy nàng đi cái xe đường, vừa cười lại thương lưu, bèn kêu phu xe nhà đem cái xe hơi che đưa nàng về nhà, còn mấy mấy thì trả tiền cho xe đường đi về. Đưa nàng LÊ-CÁCH lên xe xong rồi, Bà tước mời trở vào, cùng bản ta đến vào phòng dùng cơm chiều.

Ngồi yên, bản ta bảo kêu NGÀI TÚ đi mua ít tờ báo buổi chiều hôm nay về xem, vì trong có đến cần dùng v. v. Ăn xong, bảo đã đem về, bản ta miệng ngậm điếu thuốc, dở báo ra xem, thấy trên tờ báo có chép một đoạn Tân văn:

« Gần đây mới phát hiện một bọn gian phi, mạo danh là thân sĩ, đi phỉnh một nàng nữ-lang Mỹ chiều hôm nay, ở tại « Ba-viện thi nghiệm » đã xảy ra một việc đại loạt như thế, nhưng người nữ-sĩ ấy là người đã lịch duyệt nhiều, nên không mắc lừa. Thực tình thế nào, xin sẽ đăng tiếp v. v. »

Bản ta thấy câu ấy, xong lại mà bảo bản ta rằng:

Chánh sách của các tay Tân văn không phải vừa đâu! phỏng như bản ta không phải là người hiểu rõ cái tình việc nầy, thì chắc cũng phải tâm tư mấy ngày, thay cho công chúa mà chú ý, cho hết một phần nghĩa vụ đó.

Bản ta xem rồi, cùng đều cười một tiếng, bản ta lại rủ đồng vào trong phòng Đa bảo, đi tới nơi thì thoạt nhiên thấy cái kỷ tọa cổ quan, y nguyên đặt lại chỗ đó. Ân-Cần nói với THANG-ÂN rằng: Có phải đem cái kỷ tọa ấy cất để cho kỹ càng, đừng để hỏng hỏng mà bị nó lấy mất đi. Bà tước cùng THANG-ÂN chạy lại xem, thì thấy rõ là nguyên vật, chưa bị ai lấy. Bản ta cười nói:

Nó lấy đồ trong phòng Đa-bảo này, như lấy đồ trong túi, có đều gì ta bắt tiền mà lại bàm những cái thủ thực vô vi như thế? Nay nàng THANG-ÂN phải chịu khó đi lấy cái đèn điện cầm tay lại đây, đóng cả các cửa. Ta bèn ra hiệu lệnh, phiền các người phải gắng công một vài bữa nữa. THANG-ÂN sai người đi lấy đèn điện lại và nói: Này ngài cai bảo việc gì, tôi xin vâng lãnh. Bản ta cười và nói với THANG-ÂN rằng:

Cứ như lời nàng thì nàng chắc là một tay có tập võ nghệ, nàng hẳn dự bị một cây sung tay, ở trong phòng biện sự của nàng mà thâm thâm bảo hộ cho HẢI-ĐỨC nữ sĩ. Dưới đây đất nầy có cái đường kín chia ba ngã, nếu như đón hai đầu lại thì sao nó cũng theo đường một bên mà đi ra, ta xem cái phòng biện sự của nàng chính là nơi nội cung chánh thức ngày xưa; nếu như dưới đất có đường toái đạo thì sao nó cũng chạy lại nơi ấy mà thoát ra; bằng như không có xảy ra việc gì thì nàng cứ ở yên đó mà đề phòng và bảo hộ cho HẢI-ĐỨC nữ sĩ; vì nữ sĩ trong mình còn bệnh, phỏng như có đều khủng hoảng, không khỏi kinh động mà không chịu được.

THANG-ÂN nói: Trong phòng biện sự của tôi, lúc bình nhật vẫn không thấy có cái dấu tích mà nhân rằng dưới đất có hầm, song ngài đã cấm đón mấy lần, tôi không nói cho nữ-sĩ HẢI-ĐỨC biết mà chỉ ngầm ngầm ở đây, đặng bảo hộ nàng như lời ngài dạy.

Lệnh thứ nhất của bản ta đã phát bố rồi, đèn điện cầm tay cũng đã đưa đến. nàng THANG-ÂN bảo bản kia ra và đóng cả các cửa. Bản ta tay cầm đèn điện, đến trước nơi sau cái kỷ cao là chỗ trần thiết cái cổ quan, chỉ những dấu tích mới phát hiện ra cho các người xem, rồi vào phía sau trong cái nhà trống, kiểm điểm một hồi. (Còn nữa)

https://tieulun.hopto.org

NƯỚC MẮM HỘI ĐỒNG-LỆ QUẢNG-BÌNH

rất ngon, rất thơm, nguyên chất cá

Xưởng làm nước mắm ở cửa Nhật-Lệ cách tỉnh một kilomètre

TỔNG CỤC Ở ĐỒNG-HỚI Ngân bổn 15.000$00

Đại-lý : THUẬN-LONG rue Gia-long HUẾ

Nước mắm nguyên chất — Tôm — Ruốc — Mắm cá khác nước — Thịnh — Phơi cá khô — Bún bưa vắt — Bánh lá — Thư từ tiền bạc xin các ngài gởi cho — M. Trần-nhật-Tân — Đồng-hới

Hội của chúng tôi chỉ có ba người mà thôi, và tại sự như sau này :
M M. Đinh-Hỷ coi sóc các việc ăn làm tại xưởng.
Lương-thi-Sâm thủ-quỹ tiền bạc.
Trần-nhật-Tân thay mặt cho hội cả trong lẫn ngoài.

người có lẽ bị tình nghi là đảng-viên Việt-Nam-quốc-dân-đảng ; trong số ấy, có các ông Phạm-văn-Vi, Trần-vỏ-Hậu, và Bảy đều làm Thám-tả tại sở Công-chánh Nam-vang, ông Nguyễn-Bá-Linh cựu thông ngôn tòa sứ, hiện đương lãnh chức giữ kho cho một hãng cao su, và ông Ngọc, lương y Đông pháp.

Mấy người bị bắt phần nhiều là tay giúp việc cho nhà nước, hiện đã giải về Saigon rồi.

(Theo tin T. C. 25 Oct.)

THUYẾT DÂN ƯỚC CỦA LÝ-THOÁ

(Xem tiếp trang nhất cột sau)

nhân-dân mà chỉ-trí sinh-hoạt mình, chớ bao giờ một ông vua nào có tài-năng siêu-nhân gì mà nuôi được cả muôn dân. Nay bảo nhân-dân phao-khí quyền tự-do và bỏ luôn cả sản-nghiệp của mình đi, ta thật không bao giờ nghĩ đến một việc như thế được ! Hành động như vậy, duy có nhân dân một nước điên cuồng ; mà hành động của những kẻ đã mất lý tính thì có giá-trị gì, có *chính-đáng* gì nữa ? — Nhiều học-giả lại biện-thuyết cách khác. Họ nói rằng trong tình-trạng chiến-tranh (état de guerre), bọn thắng-thế có quyền giết chết bọn liệt-bại. Bọn liệt-bại ham cái « sống », bèn tự-nguyện dem tự-do thiên-nhiên mình ra chuộc lấy tính mệnh, thế là hữu-lợi cho cả hai bên. Nói nghe rất hợp lý, song ta phải biết rằng một cá-nhân này đối với một cá-nhân khác không bao giờ phát sinh « tình-trạng chiến-tranh » được. Chỉ có hai quốc-gia mới chiến-tranh cùng nhau. Nhưng đến khi chiến tranh đã qua, những người trước kia đứng ra thủ-vệ cho quốc-gia nay không đảm-phụ trách-nhiệm ấy nữa ; nói khác ra, trong buổi hòa-bình, nhân-dân một nước nào đối với nhân-dân một nước khác chỉ là những người thường chớ không phải là cừu-địch, mà không ai có quyền giết chết ai cả. Ấy, « quyền xử tử » kẻ quốc-cừu có tính-chất nhất-thời, mà chiếm đoạt tự-do người là một niện-tượng vĩnh-cửu ; nói rằng chế-độ nô-lệ lấy quyền xử-tử làm căn-cứ, thật tri thức ta không thể lãnh hội được. Bước lên một tầng nữa mà biện-luận nếu ta thừa nhận cái quyền « xử-tử » tàn-bạo ô-ác kia đi nữa, thì nguyên-đề cũng chưa giải-quyết xong. Có chiến tranh, trước phải có quốc gia. Đã có quốc gia tức là có xã-hội quan-hệ rồi, vậy chủ-đích ta là phát-minh « chính-lý cơ-sở » của cái tình trạng xã hội ấy, chớ nào có phải bàn về cái phụ-đề nô-lệ đâu !

Tối-sơ, người ta sinh-hoạt ở trong tình trạng tự nhiên. Kịp đến khi vũ-trụ tấn-triển đến một thời kỳ nhất-định, lực-lượng mỗi cá-nhân không đủ mà đối phó với những sự trở ngại ngoại-giới nữa, nếu không tìm ra phương pháp gì để phục-chế ngoại-giới cho hiệu-nghiệm hơn thì nhân loại phải diệt vong. Người ta đã không thể sáng-tạo ra những lực-lượng mới, nên tất nhiên phải tập hợp cùng nhau. « trăm cây họp lại » thì tổng lực sẽ mạnh mẽ vô cùng. Nhưng cuộc kết hợp phải dùng hình thức gì cho thỏa-mãn nguyện-vọng của các thành-phần, nghĩa là tư-nhân và sản-nghiệp mỗi người sẽ được tổng lực bảo hộ mà đồng-thời cái tự do thiên-nhiên trước cũng không bị xâm phạm ? Đó tức là một nan-đề khẩn-yếu mà cái « xã-hội khế-ước » giải-quyết xong vậy.

(*Còn nữa*)

H. T. T.

GIA-ĐÌNH GIÁO-DỤC

(NGUYÊN-VĂN CỦA QUA-BẰNG-VĂN, SỬ-BÌNH-TỪ DỊCH)

CHƯƠNG THỨ HAI

Những cách giạy của cha mẹ

(*40 đều nên biết*)

(*Tiếp theo*)

24) Trẻ con mỗi ngày khi gần đi vào trường học, hoặc khi ở trường học về, thường phải tới trước cha mẹ chào nói (ý muốn cho cha mẹ biết để khỏi ngại về sự chưa đi, hoặc chưa về của mình). Đều đó nên tập cho nó quen, không nên tiếc thường mà cho nó bỏ qua được. Trẻ con thấy cha mẹ sắp đi xa, thì phải chực đưa ; như lúc gần về mà biết trước, thì phải chực đón rước. Nếu như đứa trẻ con hay tin cha mẹ hoặc đi xa, hoặc đi xa về, mà nó cứ ham việc chơi bời, không có ý gì đến việc đưa rước cha mẹ, ấy là ác tập rất xấu. Phải giạy bảo cho nó sửa đổi đi mới được.

25) Mình đã giạy bảo khuyến khích trẻ con, mà muốn biết có hiệu quả cùng không, thì phải yên lặng dặng suy nghiệm. Trước hết xem nó có lòng tranh đua không (có thì không phải đứa hư)? có chí siêng năng không (có thì đứa ấy không ươn)? Có hai đều ấy, tức là cái chứng đứa trẻ có chí khi làm việc. Nhưng còn lấy làm chưa chắc, nên phải xem nó làm thế mà có được bền không ? có lòng nhẫn nại không (có thì sau mới khỏi thay đổi)? Có cả hai đều sau, thì đứa trẻ con ấy mong có hiệu quả tốt.

26) Đứa trẻ con có tánh chất tốt, bình thời không làm đều gì quấy, mà rủi có chút sai lầm, cha mẹ nên trề tất mà răn giạy một cách dịu dàng, không đến bẻ gẫy cái lòng tự ái của nó. Bởi vì đứa trẻ tốt thì nó tự xử cao hơn trẻ khác. Ở cao thì lẽ đau mà bị thương cũng nặng. Đứa trẻ có tánh chất hoàn hảo, mà thường thường bị một lần quở phạt, thì trở thành một đứa xấu hèn, mất hẳn cái chí tự lập. Đều đó cha mẹ cần phải hiểu thấu. Trái lại, đứa trẻ con nào hèn mạt, bình thời có lánh xấu, mà gặp có cơ hội sửa được, thì người mẹ nên ngầm ngầm mà giạy nó một cách khôn khéo, như nói : « Bữa nay có việc, nầy mầy hãy làm xong thì cha mầy chắc bằng lòng ». Đứa trẻ ấy nghe theo lời làm xong, người cha phải tỏ sắc vui vẻ. Đứa trẻ con sau khi đã bị nhiều lần quở phạt, mà bỗng được người cha tỏ ý thân yêu, quang cảnh trong tâm địa trẻ con tự nhiên như máy-tàu sắm lặng, trông thấy bông mặt trời sáng tự biết có hứng thú, cái mối đổi xấu làm tốt đã phát đầu từ đó.

27) Trẻ con làm được một việc gì tốt, nghĩ rằng chắc được cha mẹ nên chú ý mà lấy lời phủ ủy nó : nếu làm lơ như tuồng không biết đến, thì không khác gì như ngăn đón sự làm tốt của nó sau nầy. Trẻ con có làm đều lỗi, mà nó tự cáo thú nhận lỗi (đều lỗi chưa ai biết), cha mẹ nên dung thứ cho nó. Nếu không thế thì sẽ tập cho nó một cái tánh che dấu đối trá sau nầy.

TỤC HÔN-THÚ Ở TRUNG PHI

Ở miền Soudan (Trung-phi) trong các bộ lạc không tín-ngưỡng giáo Hồi hồi, tục hôn thú có nhiều nét đặc sắc rất tân kỳ.

Mục đích việc hôn nhân cũng gần như ở xứ ta, nghĩa là chỉ cốt sinh con đẻ cháu để « nối nghiệp cha ông ». Nhưng trong các bộ lạc thảo muội ấy không có cái tệ bịnh nài duyên ép liều, cha mẹ đặt đâu phải ngồi đấy, hoặc là dem con làm mối hàng bán đất cho một nhà phú hộ nào đó, chẳng kể gì đến ý chí, ái tình của con. Ở Soudan, cái điều kiện cốt yếu nhất là người con gái biểu thị lòng yêu-mến mình đối với kẻ yêu cầu cùng mình kết nghĩa trăm năm. Về nhà chồng bao nhiêu của ải, súc vật, vườn thược, v.v... bắc trang sức đều vào tay mẹ vợ quản-lý.

Ở Angolba, một cậu nam tử đã liếc mắt đưa tình với một cô thiếu nữ nào đó, thì thân hành ngay đến hỏi ý kiến cô ta ; hai bên tâm đầu ý hợp cùng nhau thì người con trai giả bắt cô kia sang làng lân cận. Ngày hôm sau, hai gả tân ôn dắc nhau về nhà cha mẹ, tuyên bố cho cha mẹ và thân bằng biết. Tiếp đó, thiết yến ăn mừng, trống đánh, súng nổ và uống rượu kẻ rồi chọn ngày lành mà mời một vị lão thành trong làng đến giết gà làm lễ trước bàn thờ ông bà, được cầu cho đôi uyên ương mới mau có hậu duệ.

Ở Mondoro (Giống Houmbébé) người con trai đem lễ vật (thường thường chỉ có một bó củi) đến cầu hôn cùng ông gia trưởng nhà gái ; nếu cô con gái thuận tình thì cũng bị bắt đem đi. Cầu hôn một người sương phụ (đàn bà góa) hoặc người bị chồng để, thì mang theo cái bao đựng một nắm muối hoặc một miếng thịt, nếu người con gái nhận lời thì lấy muối và thịt rồi chọn ngày lành mà về nhà chồng.

Ở Brandiagora, bọn nam tử thanh niên sinh hoạt ở ngoài gia-đình, lập thành hội thành hệ, ai ai cũng có nhiều người bạn gái ; mỗi buổi tối hai bên trai gái đến giao du cùng nhau, chén thù chén tạc, đem vật qui kỉnh tặng cho nhau. Người con trai nhắm trong bạn gái có gả nào ưa ý đẹp lòng, thì đem một con cá, một con thú vật và một bó củi cầu hôn. Từ khi cầu hôn cho đến khi cưới (sau mùa tháng giêng) người con trai và bạn lữu minh đến làm ruộng cho nhà gái (giống cái hủ tục « làm rể » ở ta). Hôm trước ngày cưới, nhà con trai đưa đến nhà gái 500 cô-ry (cauries, độ 75 xăng-tim lây, không đầy một bào chỉ ta) để sắm mủ và nước bông cho vợ, lại mua gạo, một con cừu và rượu kê, mở yến đãi mấy người trong làng, trừ bà con họ gái thì không đến dự. Tiệc xong, trai gái tổ chức cuộc khiêu vũ ; bọn thân hữu người con trai giả « cướp » có con gái ; chị em cô này giả tranh lại. « Cướp » được thì trống đánh, súng nổ rước về nhà chồng. Cách vài ngày chọn một vật gì đó, một hòn đá, một dải giấy bùa hoặc một khí cụ gì bằng đá lửa, đặt lên bàn thờ, mời ông giáo chủ trong bộ-lạc đến làm chứng cuộc hợp phối cho.

Một đều người mình cho là rất lạ, là sau khi chồng chết, con trưởng có thể dâng mẹ về làm vợ cho một người gia hữu hoặc thân tích, thường thường người em ruột người đàn bà được hưởng cái « hân hạnh » ấy. Tục này người mình chắc cho là « loạn luân », song độ chỉ lấy phong tục xứ ta mà phán đoán, chớ không phải là dựa vào một cái trưng chứng tuyệt đích. Đúng ra thì tục ấy là hủ bại, vì nó bắt người đàn bà phải phục thuộc với con ; vì nó giống hệt với cái « phụ nữ chỉ biết theo » và cái đạo đức tam tùng của Annam ta vậy.

Dã-Quang

Chú ý ! Chú ý !

Ai là chủ tiệm bán thuốc bắc CHÍN SỐNG, nên tìm đến tiệm QUAN THẮNG ở đường CANTONNAIS N° 78-80 FAIFO là một nhà buôn bán thuốc bắc tạp hóa, cước cán, trừ danh từ xưa chí nay trải đã 30 năm dư trên đường kinh-tế ai ai đều nghe tiếng ; Bán sỉ bán lẻ giá cả phải chăng, ai ở xa muốn hỏi giá cả gì, sẵn lòng trả lời ngay.

Xin kính mời quý khách chiếu cố.

Chủ nhân kính cáo

QUẢN-THẮNG

VIỆC THẾ GIỚI

Á-ĐÔNG

TRUNG HOA

Nội chiến

Phùng Tưởng chiến tranh. — Tưởng-giới-Thạch cử Hà Ứng Khâm làm Tiễn-địch Tổng-chỉ huy, theo đường Hình-hán, phát động đến Tín-Dương. Tưởng hiện còn ở Nam kinh (21 Octobre). Quân đoàn thứ 3 và thứ 20 ở Quảng-đông lục tục kéo qua Tương (Hồ Nam), lên Ngạc (Hồ-Bắc) để ứng-chiến ; có một sư đoàn theo đường biển về Kinh. Không trưởng tỉnh Việt là Trương-huệ Trường theo mệnh lệnh của Tưởng, từ Quảng-châu đem phi-cơ lên miền Bắc để thám thị. Có tin thịnh truyền rằng Hồ-Phục-Cờ đã trở lại cùng Phùng, hết trí đến Tưởng, vì vậy quân Tưởng phải bỏ Trịnh-châu.

Có tin chắc rằng một bộ quân Phùng đã đến Ngạc bắc. Tưởng phái Hạ-Đầu-Dân đến Tương-phần cự phòng lại phái một sư đoàn nữa lên bố phòng ở đoạn bắc đường Bình-Hán. Quân đội Phùng-ngọc-Tường chia ba đường tấn công : đường thứ nhất từ Đông-Bình đến Đông ; đường thứ hai trắc kích (đánh trẹ xuống) Bình Hán thiết lộ ; đường thứ ba nhắm theo Vũ Hán. Quân thứ nhứt hoãn tấn. Quân thứ nhì do Trịnh-Đại-Chương và Môn-tri-Trung chỉ-huy, tiến đến rất mau, hiện đã giao chiến với quân Trung-Ương ở dải Tân-Trịnh, Trương-Cát, Hứa-xương, Yển-thành. Chiến-sự trung tâm ở khoảng Hứa Xương và Tân-Tịnh ; Nguyễn truyền Vũ, Dương-Hồ-Thần đều từ An Huy vào Hà Nam để ứng chiến (Quốc-báo).

Quân Trung Ương (Tưởng) và Quốc-dân quân (Phùng) giao chiến ở Lũng-Hải và Bình-Hán, rất kịch liệt. Tin tức trí trệ song xem quân Tưởng bị thương chở về Hán khẩu có đến một nghìn thì chắc là chiến tranh dữ-dội lắm. Người ta nói rằng Quốc dân quân đã lương hướng đạn dược để ứng chiến đến những 4 tháng được. Tưởng giới Thạch vì nội cuộc khởi biến nên chưa đi Hán Khẩu ; ở Kinh Tưởng có hạ lệnh bắt người và xử tử.

Chiến tranh tiếp tục ở miền nam Hoàng-hà-tác quân nhân thảo Tưởng phát xuất một bản điện-văn bức Tưởng hạ đã và nói rằng trong một tháng nữa thì Chính-phủ mới sẽ thành lập ở Bắc bình.

Ngày 23 hai bên giao chiến ở Fung-Yang Phụng-Dương ; dọc đường Lũng hải. Trung-ương phái quân đội và gởi khí giới lên rất nhiều, thuyền bè đều bị giữ lại để vận tải binh quân cả.

(Arip)

Diêm Tích Sơn. — Diêm tích Sơn thái độ không chính thức biểu thị Phó tác nghĩa hiện, kéo quân đến Thương-châu rồi đình trú lại đó ; kì không xuống nam nữa.

(Quốc-báo)

Diêm và quân Sơn tây, Trương-học-Lương và quân Phụng thiên, Trần điều Nguyên và quân Sơn đông lại tuyên bố trung lập trong cuộc xung đột phía tây-bắc và phía đông nam.

Theo tin Nhật, thì Diêm và Tưởng đã đoạn tuyệt ; nghe nói Diêm đứng ra điều đình Tưởng và Phùng (Arip)

Trương phát Khuê. — Có một bộ quân Trương phát Khuê đóng ở Tương tây, hành động rất u ám khó hiểu.

Quân đội Cộng Sản — Ở tỉnh Mân (Phúc kiến), quân Cộng Sản do Cru-Mao chỉ-huy, thừa cơ hoạt động riết, đã vượt qua biên giới tỉnh Mân, kéo đến Quảng-đông ở khoảng Đại phố và Tiêu lãnh, rồi từ đó vào Giang-tây ; Huyện trưởng Cống huyện đào tẩu. Nghe nói Chu-Mao mưu liên lạc cùng Trương phát Khuê.

Có lẽ sẽ giao chiến cùng quân Tưởng Quang Dinh của Trung Ương. (Quốc báo)

Nhật đem binh sang

Chính phủ Nhật viện lẽ rằng tình hình Đông tử rất biến loạn. Nhật sẽ phái 4 chiếc chiến hạm có súng đại bác nữa đến Hán khẩu.

Trung-Nga xung-đột

Đông tam-tỉnh hội nghị quân sự, quyết định tăng gia binh lực để đối ngự.

Trương học Lương triệu tập tướng lãnh Đông bắc đến Thẩm dương khai hội nghị để đối phó cùng Nga. Hội nghị quyết định rằng Trung-Ương hiện nay nội tranh bối rối, vả cũng chẳng có thành ý chút nào, vậy các tỉnh đông bắc sẽ đứng ra trực tiếp giao thiệp cùng Nga không chịu mệnh lệnh Trung Ương nữa. Trước hãy dem quân đội bố phòng « tích cực » để làm hậu thuẫn cho cuộc giao thiệp (Báo Tân)

Cu ly xe kéo khởi nghịch

Ở Bắc bình, ngày 22, cu ly xe kéo xung đột cùng nhân viên điện xa (tramways) cu ly cho rằng sở dĩ họ sinh nhai phải khốn đốn là vì điện xa cạnh tranh cùng họ. 27 chiếc xe điện bị phá, nhiều hành khách bị thương.

Ngày 23, tình-hình nghiêm trọng hơn nữa. Cả thảy có 90 chiếc xe mà 60 bị phá hoại. Cảnh sát theo mệnh lệnh đảng-bộ Quốc-dân-đảng các-bình nên không can thiệp.

Sau, quân chính thiết quân pháp : 1400 cu ly bị bắt ; các công-đoàn bị giải tán. Quân đội đến bắn súng chỉ thiên và dùng lưới lê mà đối phó với cu-ly bạo cử, nhờ thế mà cứu được các hội quán « Điện xa liên hiệp ». Kết cục thiệt hại mất 500 000 hoa viên.

Đảng Cộng sản hoạt động

Ở Cáp nhĩ tân mới phát lộ được một cuộc âm động Cộng sản, bắt được nhiều kiện thuốc bao phát 300 bị cáo là phiến can về vụ này, đã bắt được 15 người.

BA LẠC SĨ DÂNG

12 người A-rập bị cáo

Điều tra ủy viên hội Anh về vụ biến loạn hồi đầu tháng Septembre, ngày 24 Octobre đã đến Jérusalem.

Cùng một ngày ấy, 10 người A-rập ở Haifa bị kết án giam cầm chung thân. Mấy người này bị buộc về « tội » tham dự cuộc bạo cử ở Safed hồi tháng Septembre

ÂU-MỸ

PHÁP

Nội các Briand đổ

Ngày 22, Nguyên-lão nghị-viện và Thứ-dân nghị-viện Pháp khai mạc kỳ thường niên lội nghị. Ông Montigny, nghị-viên Xã-hội Cấp-tiến đề-nghị đem kết quả hội-nghị Lausaye và vấn đề hạt Sarre ra thảo-luận liền. Ông Marin cũng biểu thị một ý kiến. Tổng-lý Briand đáp rằng chính-phủ không thể đoản-nhận những lời đề nghị vô lý ấy ; hai bên tranh luận hồi lâu, ông Briand bèn phát vấn « tín nhiệm ». Kết quả, chính phủ bị đa số không tín nhiệm, phải phủ-quyết cả :

11 Nghị-viên Cộng-sản

Hàng hạ giá

WING-SHENG-KWONG Cie

rue Paul Bert à Hué

CÁO-BẠCH

Kinh trình công qui ngài được rõ, bổn hiệu chúng tôi sáng lập đã hơn 18 năm nay, cũng có nhờ tấm lòng bảo tâm cậy qui ngài xa gần chiếu cố đến, cho nên bổn hiệu cũng được tấn phát ít nhiều ; vậy muốn tỏ lòng ân nghĩa cùng qui ngài, nên bổn hiệu chúng tôi định mở cuộc bán hàng hạ giá từ ngày 1er cho đến 30 tháng mười Annam năm nay, và trong sự bán đó, ngài nào mua hàng trị giá được 2$00 thì chúng tôi xin tặng 1 tờ giấy thưởng, nếu giá được 4$00 thì đặng 2 tờ, cứ theo số bạc mua như vậy mà kể lên, vậy cứ theo số giấy thưởng thì bổn hiệu xin tặng một món thưởng kể như sau nầy :

1 tờ giấy thưởng	đổi lấy	1 phong trà một lượng	
10 —	«	1 tá khăn lông	
20 —	«	1 cái mền nỉ	
50 —	«	1 áo vải dù tàu	(Kỳ báo trước chữ 20 là sai)
100 —	«	1 cái mền chiên	
150 —	«	1 đồng hồ treo	
200 —	«	1 xe máy	

Giấy thưởng thì dùng nội trong một tháng 10 Annam mà thôi hết hạng thì không đổi được nữa.

Cứ trong kỳ ấy, ngài nào muốn đổi lấy thưởng ngày nào cũng được.

Vậy muốn tránh sự gian lận, nên bổn hiệu có in thứ giấy thưởng riêng có đề tên bổn hiệu bán hàng hạ giá xin tặng qui ngài và có đóng dấu bổn hiệu.

Vậy xin kính mời qui ngài vui lòng dời gót đạo chơi đến bổn hiệu, chúng tôi xin sẵn lòng tiếp rước lư tế.

WING-SHENG-KWONG Công-ty

Rue Paul-Bert HUE — Annam

ĐẠI-QUANG DƯỢC-PHÒNG

47, PHỐ HÀNG ĐƯỜNG, HANOI

Giây-nói số 805

108, PHỐ KHÁCH, HAIPHONG

Giây nói số 118

THOÁI-NHIỆT TÁN

Thuốc Sốt

Thứ bệnh này mới phát-sinh thì rức đầu, chóng mày choáng mặt, tứ chi mỏi mệt, lúc đái ra thì nước đái đàng đục, mình mẩy nóng nảy, thì mau uống thứ thuốc này rất dễ uống vì chất nó không cay đắng, hòa với nước chè nóng, nước đường hoặc sữa cũng được, tuy người có bệnh sốt đến đâu uống vào chỉ trong 15 phút thì khỏi liền, nếu không được như nhời nói trên này, xin giả lại tiền mua của quý khách mỗi gấp đôi, bản-hiệu và các nơi đại-lý đều có phát sách-thuốc, trong những xứ Việt-nam đều có đại-lý của bản-dược-phòng. Mỗi gói giá 0$10.

DẦU ĐẠI-QUANG

Dầu Bách-giải

Chuyên trị rức đầu, đau bụng, ngạt mũi hắt hơi, đi rửa, ăn uống không tiêu, sốt nóng, sốt rét, xoa đến dầu này thì liền thấy kiến-hiệu, đàn-bà có thai xoa cũng được.

Nguyên giá mỗi lọ 0$25, bây giờ chỉ thu có 0$20.

Bản-dược-phòng và các nơi đại-lý đều có sách-thuốc biếu, ngài nào ở xa muốn làm đại-lý xin viết thơ đến bản-dược-phòng thì rõ

https://tieulun.hopto.org

101 Xã-hội Q. T. L. D. P. Q. C. B.
14 Xã-hội Cộng-hòa
7 Tả-dự: Độc-lập
15 Cộng-hòa liên-hiệp (Marin)
3 Xã-hội Đấu-chả hành động
13 Độc-lập-phái
107 Xã-hội Cấp-tiến.

Ông Briand đưa đơn từ chức của toàn thể Nội-các. Báo giới bình luận Nội-các Briand đổ, nói rằng thật là việc không ngờ, vì trong nghị viện, tả phái không chiếm đa số. Sốt ngày 23, 24, Tổng-thống Doumergue tiếp ông Paul Boncour, về đảng Xã-hội và nhiều người lãnh tụ tả đảng nữa. Đảng Xã-hội (theo ông Léon Blum) sẽ không tham-dự Nội các, nhưng đồng tình với tả dực chủ trương « Tả-dực liên-hiệp » (ministère cartelliste). Ngày 26, có tin ông Daladier được cử lên tổ chức nội-các mới; Daladier, tổng trưởng đảng Cấp-tiến và Xã-hội Cấp-tiến, ngay chiều ngày ấy, khởi hành đi Reims để báo cáo cùng toàn-đảng (hiện đảng C. T. và X. H. C. T. nhóm đại hội tại Reims). Đại-đa-số tán thành liên-hiệp đảng Xã-hội, và nhất thiết cự tuyệt các hữu-đảng; ông Camille Chautemps nói trong hội-nghị rằng đảng C. T. thế nào cũng phải liên hiệp với đảng Xã-hội, không ban giờ một mình nhận lấy trách nhiệm nặng nề. (*Có kỉ hồi: Thời cục rồi đây sẽ thay đổi chăng? Có, chớ sao không! Nhưng chỉ có thay đổi một tí, xé cách vài «lý tây» chứ không bao nhiêu đâu! Đại thể sẽ vẫn duy trì như cũ.*)

(Theo Arip)

BỈ

Vụ anh em của Hoàng-tử Y-đại-lợi

Một rồi Hoàng-tử Y-đại-lợi Humberto đến Bruxelles, thủ đô Bỉ, đặng kết hôn cùng con gái vua Bỉ là Marie José. Lúc đến viếng mộ « Vô-danh-nghĩa-sĩ », xuýt nữa bị một người Ý giết. Người này tên là Fernando de Rosa, 21 tuổi, đảng-viên của Đệ-Nhị Quốc-Tế. Pháo-quan thẩm vấn, anh ta khai rằng anh dụng ý giết chết Humberto không phải có ai khu sử cả, anh chỉ muốn ra tay làm cho bọn phe-xít biết mặt.

VIỆT-NAM MỚI CÓ,

CHỈ MỘT CHƯA HAI.

Ấy là một món thuốc bổ nha phiến rất Đại Tài, hễ uống là bỏ được ngay, trăm người không sai một; mà uống vô lại không bỏ phá mệt nhọc mỏi mệt chút nào cả; Uống vô có lẽ mạnh khỏe hơn khi hút nữa mới là lạ. đi làm việc nặng nề mấy cũng được; đi đường xa rất tiện, mà uống vô lại man mặp bạo lạ thường

Hút nhẹ 3, 4 ve, nặng 6, 7 ve đến 10 ve là cùng, mỗi ve giá 1$00

Bán tại:

HỒNG-LẠC DƯỢC PHÒNG

Chủ-nhân HOÀNG-ĐẮC-VINH

177 Rue du Pont Japonais 177

Annam Faifoo

Cần đăng mỗi tỉnh một Đại-lý, Đ.đa lý rất dễ, xin biên thơ về thương nghị, nhớ gởi 1 timbre trả lời.

Sáo rất đẹp làm bằng trả xấu cườm đủ màu để dùng làm màn cửa. Giá mỗi thước vuông (m2) 3$50. giá hạ. làm từ 10 thước vuông Qui ông, Qui bà muốn sắp lên làm bể ngang và bề dài bao nhiêu, xin viết thơ thương lượng với ông LÝ-XUÂN-HÒA *đường Đỗ-Hữu-Vị TOURANE.*

STORE TOURANAIS

Muốn biết những việc hay, việc mới, việc lạ, của đàn bà nước ta, nên xem quyển

NAM-QUỐC NỮ-LƯU

南國女流

của ông Sư-CƯƠNG soạn

có bán tại báo Tiếng-Dân, và hàng sách các nơi.

CHƯA TỪNG CÓ!

Đĩa hát Béka là một thứ đĩa hát rất có giá trị, danh tiếng lẫy lừng khắp năm châu, mới đến xứ ta lần đầu, do Bác-sĩ nước Đức lấy hơi bằng vô tuyến điện và làm ra rất tinh xảo, tiếng trong nghe rõ như thiệt. không giọng mũi và cũng không ứng, chạy rất êm ái dịu dàng không kêu rè rè, khỏi lấp tiếng đờn ca, mất mùi vị điệu hát. Thiệt là một thứ đĩa đặc biệt, xin các ngài dùng thử sẽ biết. Đĩa hát Béka có đủ các điệu Trung-Nam-Bắc, lại có thứ đĩa hát ca mừng bên đạo Thiên-chúa rất tuyệt trầm có bài in sẵng theo đĩa, có thể tai nghe đĩa mắt nhìn giấy vài hai lần thì biết hát các điệu ở Nhà-thờ.

Bài ca cung đờn điệu hát mới mẻ, giá rất hạ!

Đĩa Béka dùng máy hoặc kim hiệu nào chơi, cũng được, nhưng nếu dùng được máy Pariophone Béka và kim Béka Jaune thì nghe thanh và êm ái hơn

Máy Pariophone Béka là một thứ máy rất tinh xảo, giá rẻ hơn hết

Các ngài có lòng chiếu cố, xin mời đến hiệu

CHANSON-ORIENT

ĐƯỜNG THƯỢNG-TỨ

Ở các tỉnh Trung-kỳ, ngài nào muốn mua hoặc buôn xin viết thơ cho Mme RICHARD *propriétaire de la Maison Chanson-Orient Agent des Pariophones et Disques Béka pour l'Annam — Rue de la Citadelle à Huế.*

ĐÔNG-QUÂN-HƯNG

Tonkin 179 rue Maréchal Foch Nam-Định

Soieries et tissus en tout genre

Lượt the lĩnh lụa nhiều hàng sa gấm đoạn dạ len nhung láng vải

Bản-hiệu bán đủ các thứ hàng tơ, hàng vải, bán buôn, bán lẻ, khắp cả xứ Đông-Pháp, các quý khách có cần dùng thứ hàng gì, cứ viết thư về lấy quyển hóa giá (catalogue). Bản-hiệu xin gửi biếu ngay.

Nên dùng thuốc

HIỆU

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG

Chính ông

TRẦN-ĐỨC-TÂM

Y-sý Việt-Nam chế ra

MAGASIN DE SOIERIES

TÂN LỢI

188-140, Bd Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng lụa, hàng Thương-hải như là: lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v. v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không nhạt sợ phai trô. Bán lẻ đủ các thứ hàng bombay, hàng Nhựt-bổn v. v... Khăn đội đầu rút và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trử bán sỉ và lẻ đủ thứ màu nhuộm của Tây hiệu "Teinture idéale" danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits "Kim-Thời" của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu mua sỉ có huê-hồng).

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ thương-nghị

TÂN-LỢI

188-140, Bd Tổng-đốc-Phương Cholon

BAC-NINH

Bệnh quỷ đã có thuốc tiên!!

Nếu ai mắc phải bệnh LẬU hay TIM-LA mà đã uống thuốc khắp cả mọi nơi rồi mà vẫn không khỏi, hay bị LẬU nhập cốt nghĩa là trong người bao giờ nhọc mỏi thức đêm uống rượu vào thì sẽ ngày đã có mủ ở đầu ngọc hành, hay TIM-LA khỏi rồi mà nọc ở trong máu còn tồn thường 15 giời đau mình đau đầu hay sốt hay phát nổi mụn nhỏ mụn to thuốc gì hết cũng không khỏi gia giết cứ cứ vì ra hay ngứa vân vân, thì tìm ngay tiệm của hiệu HOÀNG-VĂN-ÁP số nhà 67 phố tỉnh-xá Bắc-Ninh (Tonkin) bệnh nặng thế nào cũng phải mau khỏi và rất hết nọc nhờ vẫn được khỏe mạnh đi lại làm ăn như thường mà đường tinh dục cũng không hại, thuốc LẬU 1p00 1 hộp TIM-LA 2p. 1 lọ. còn như bệnh tim-la nổ loét nghĩa là đầu ngọc-hành nổ loét ra (chancre-mou) bệnh này tuy nọc mà hóa ra nặng lắm có vi trùng ở trong máu cho nên bôi thuốc gì cũng không khỏi được, bệnh đã nặng thế nào dùng thuốc BÁCH-DƯỢC-CAO mà bôi và thuốc uống tốt cả 3p. là khỏi, THUỐC ĐAU MẮT số 8, trị các bệnh đau gió, đỏ mắt, bọ lẹn mắt, đốt hà mắt vân vân, người lớn trẻ con đều dùng được cả, thuốc thuốc số 9, trị đau mắng mộng hay đau mắt hột nghĩa là ở mí mắt trong nổ nọc các mụn con, bệnh này có nhiều người cho làm thường về sau hỏng mất vì các mụn ấy nó ăn lan ra là hỏng mắt, 0p30 1 lọ, thuốc trị các bệnh kinh liên đau gió giây giụa ăn không tiêu vân vân cũng thế nào uống thuốc này cũ g mau khỏi 0p60 1 lọ, thuốc trị bệnh HẮC-KHUYÊN đã nặng đến đâu hễ dùng chỉ vài phát đồng hồ là bệnh đã thấy khỏi 0p20 1 hộp, bản hiệu còn nhiều thứ thuốc thần hiệu nữa người trẻ con bệnh nào thuốc ấy xin cứ viết thơ về hỏi bệnh, các thứ thuốc của bản hiệu thì hiệu đã được lừng lẫy khắp thế giới vì dược thuốc giấy cám ơn thì không biết bao nhiêu mà kể thật thế, vậy xin đồng bào ngài tỉnh chiếu cố thì mấy biết thuốc của bản hiệu là thần hiệu và nói thực. ĐẠI-LÝ SAI-GON Lê-Đình-Thức số 269 rue d'espagne, HANOI PHỐ-HÀ 87 Rue des médicaments (phố hàng bồi).

Huyện-phẩm-Chính chez Quảng-Hiệp-Thanh Phú Nhơn par Quảng-Ngãi, còn đâu không có đại-lý xin viết thơ bản hiệu gửi theo tỉnh hóa giao ngân rất mau chóng.

TIẾNG ĐỒN VANG

Giầy AN-THÀNH vừa đẹp, vừa tốt. Ở đâu?

37 Phố hàng Đào HANOI

Giầy Annam mặt đế da tây mũi tang lót lang, giá bán 3$00 một đôi. Mặt da tây đế Crêpe 3$50 Mặt bọc láng đế Crêpe 4$50 Mặt bọc láng đế da tây 3$80.

Souller en boxcalf Marron Garniture crocodile bout et derrière en verni Marron semelle en cuir français 7$50 Semelle en crêpe anglaise 8$50.

Các đồ bằng da: Porte-feuille, vali se, yên ngựa, cặp sách, 2 ngăn bằng da crocodile có khóa 12$00 một cái, da jaune mềm 7$00, da Hồng-Kông 4$00. Vậy xin kính mời các ngài chiếu cố cho, bản hiệu rất lấy làm hân hạnh vô cùng.

AN-THÀNH 37 *Phố hàng Đào* HANOI

Ai bảo thắp đèn Manchon tốn ???

Thắp đèn Manchon mua ở hiệu HƯƠNG-KÝ PHOTO HANOI thì đèn rất tốt và sáng. Thứ ngọn đèn 120 bougies thì một giờ đồng-hồ chỉ mất có một xu essence; ngọn đèn 40 bougies thì một giờ chỉ mất một phần ba một xu, Thế thì ai bảo thắp đèn Manchon tốn hơn đèn điện.

THUỐC THIÊN-THỜI CHO KHÔNG

Hiệu thuốc « TỀ CHỨNG TẤT-THẮNG HOÀN » của tiệm thuốc bắc MỘNG-LƯƠNG-ĐƯỜNG ở thành phố SOCTRĂNG.

Hoàn thuốc nầy Tiền-hiệu chế ra hơn 4 năm nay đã được sở Thái-y-Viện chứng nghiệm, có gởi cho khắp cõi Đông-Pháp, dùng đâu mạnh đó, hằng ngày đều có thơ gởi tới xin thuốc và đề lời minh tạ.

Hoàn thuốc nầy Tiền-hiệu chế ra để cho không, ở gần thì do nơi Tiền-hiệu mà xin, bất luận kẻ quen người lạ ban đêm, ban ngày, khi nào hỏi đến thì Tiền-hiệu cho liền; còn ở phương xa muốn dùng hoàn thuốc nầy, gởi thư tới đề chỗ ở cho rõ ràng, Tiền-hiệu sẵn lòng gởi tới cho liền, khỏi tốn chi cả. Cách dùng có toa vẽ sẵn sàng. Còn chư quí-vị bảo-tâm, muốn mua năm, mười đồng, để bố thí làm phước, xin mua Mandat gởi đến thì Tiền-hiệu cũng bán nhưng chỉ tính đủ vốn tiền thuốc, còn công cáng và sở phí gởi thuốc thì Tiền-hiệu chịu.

Kính cáo

MỘNG-LƯƠNG-ĐƯỜNG

Pharmacie Annamite N° 80 rue de Dainga1 Soctrang

P. S. — Tiền hiệu có bán đủ các món thuốc sống, thuốc chín, cao, đơn, hoàn tán, và làm đại-lý cho các nhà thuốc có danh trong cõi Á-Đông, lại có thứ bàn thuốc «Từ Ngọc Liên» (HANOI) của người Annam chế tạo ra, rất hiệu nghiệm Trong tiệm sẵn có danh-y coi mạch hết thuốc, tiện cho chư quí vị trong lúc cần dùng.

CÁC HIỆU BUÔN TO ĐỀU CÓ BÁN LẺ CẢ

宏發京烟各省大商店均有代售

HÀNG THUỐC NORMALE

L. SARREAU

LÀ HÀNG-THUỐC ĐÁNG « TIN-CẬY » HƠN HẾT

Vì thuốc bán rất Tinh-khiết và Hảo-hạng:

Ở xa mua thuốc thì gởi man mẫn và kỹ-lưỡng:

Catalogue y-dược Bác-sĩ RUDY gởi cho không,

Xin hỏi tại:

N° 119-128 rue Catinat SAIGON

Mới về Hàng rất bán buôn và lẻ đủ đạ kiểu "Tirard Delion, Massant"

Cols "Novelter & Unitet"

Cravates & Nœuds de luxe

Giầy Cao xu đen

Tất chân và tây đủ mùi

DUC-XUONG

N° 52 Rue des Cantonnais

Hanoi TONKIN

TAM KỲ THƯ QUÁN

Bán { *Tiểu thuyết, sách học*
Nhật báo
Giấy bút.....

Các nhà trước thuật muốn gởi sách bán, xin viết thơ thương lượng với:

M. NGUYỄN-PHÚ-KỶ

propriétaire de la librairie Tam-kỳ

Avenue Maréchal Foch VINH

NAM-KỲ TAM-THÀNH-DƯỢC

TRỪ-TÊ, BỔ-HUYẾT, GIẢI-LAO?

Hiệu TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG HOCMON

TỀ-CẤP PHỔ-NGUY TAM-THÀNH-DƯỢC

Có ba thứ thuốc hay, đã giúp được nhiều bịnh mạnh nên gọi là TAM-THÀNH-DƯỢC

1 Thần hiệu tê bại hoàn « Kính cáo đồng bào ai mắt bình bong tê bại xuội nhức mỏi cách thế nào mau mau gởi thơ đến bổn hiệu TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG *Hóc-môn* kiếp lấy thuốc trừ tê mà uống thì ắt được mạnh giỏi, giá mỗi hộp 1$20 Vì như cô kẻ nghèo nàn không tiền mà vươn lấy bịnh tê. Lập tức viết thơ đến bổn hiệu TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG vui lòng gởi thuốc cho không.

Quyết « Bất thực Ngôn »

2- Sĩ lao bổ tạn hoàn, là thứ bổ tinh thần cho qui ông qui Thầy, qui Học sanh bổ phổi trừ ho, hoặc đi tinh mệt mỏi; bổ ăn giải trí. Giá mỗi hộp 1$00

3- Điều kinh bạch đái hoàn. Quicô, qui Bà dùng bổ huyết điều kinh và trừ Bạch-Đái ha trừ xây xẩm, hết sót ruột, hết nhức mỏi, đang ăn nhuận da thứ rất hay mỗi hộp 1$00.

Bổn hiệu có chế LÃO-THỤC ĐỊA (cửu chưng cửu sái) LỘC-GIÁC GIAO nấu kỹ thượng hạng, để làm tỉ, hoặc dùng than mà uống bổ, mỗi lượng giá 1$00.

Thưa qui vị đồng bào 3 thứ thuốc nói trên đây, của là tánh chất cao lương phong vị tinh chế: THỊNH qui CÔ, qui Thầy dùng mà bổ dưỡng thì ắt được khương cường qui thể thấy linh nghiệm chẳng hề sai.

CÁCH GỞI: *Mua thuốc, thơ, hoặc Mandat thì đề ngay:*

M. TRƯƠNG MINH Y *Directeur TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG,*

N° 4 *Rue de la Gare* HÓC-MÔN (*GIA-ĐỊNH*)

Qui ngài có mua ba thứ thuốc đây, xin nhớ mua mandat gởi trước cho tiền cước về bổn hiệu, *Muốn đến bổn hiệu do ngay bến xe lửa đậu.*

Thánh dược nước nhà Đông-bao huệ cố?

IMPRIMERIE TIENG-DAN — HUE

DIRECTEUR GÉRANT HUỲNH-THÚC-KHÁNG

https://tieulun.hopto.org